

ZE ZAHRANIČNÍCH PERIODIK

FRANCIE

QUERMONNE, J. L. „**Federace národních států**“: koncept nebo rozpor? /La „Fédération d'États Nation“: concept ou contradiction?/

Revue française de Droit constitutionnel, 84, 2010, s. 677-692.

V úvodu poznamenává autor, že ratifikace smlouvy z Lisabonu znovu vyvolala otázku, a to politického a právního charakteru evropské konstrukce. Samotný fakt fuze Společenství s Uníí dal znovu podnět k otázce o vzniku a podstatě této změny. Od doby, kdy Jacques Delors v osmdesátých letech kvalifikoval Evropské Společenství jako „politický objekt neidentifikovaný“, nebyla dána náležitá odpověď na tuto otázku, pokud za ni nelze považovat tu od předchozího předsedy Evropské Komise o „federaci národních států“. Tabu, které postihlo federalismus v evropském prostoru, zahalovalo pokusy odhalit jeho smysl, jako jeden z pokusů zůstalo napodobení amerického precedentu a věrnost „zakládajících otců“ utopii „Spojených států evropských“.

Autor zmiňuje mimo jiné z minula odpověď generála de Gaullea na uvedenou otázku Paul Reynauda v roce 1958: „Evropu lze vidět, a snad i vytvořit, dvěma způsoby: nadnárodní integrací nebo kooperací států a národů.“ Připojil přitom, že „je to druhé, které je jeho záměrem.“ Autor rovněž uvádí názor Paula Magnettea: „Konstrukce Evropy není umíráčkem suverénních států, ale jako konec věku států, charakterizovaného vzájemnou nedůvěrou, výlučností a vztahy hrubé síly“.

V současnosti se realizuje kompromisní stanovisko a postup spojující nenárodnost s mezivládností, kterou však oficiálně nikdo nestanovil. Problémem zůstává vztah smlouvy z Lisabonu ke konceptu federace národních států. Samotný pojem jako je federální stát nebo konfederace států, federace národních států (tj. federace států a občanů) může vést k choulostivému konceptu utváření zvláštního modelu federalismu, více adaptovaný na soubor národů daný dlouhou minulostí a rovněž národů hrdých na své historické dědictví. Tento model se vztahuje na „starý kontinent“ a nikoli na model „dovezený“ ze Spojených států amerických. Jeho dlouhodobost realizace se spíše hodí ke vzniku světa z hlediska globalizace, která přechází konfederaci suverénních států a neumožňuje dosud objasňující odpověď.

Konstrukce Evropy je dosud nepředstavitelnou změnou, která je dlouhodobá. Myslelo se, že evropské společenství se uskuteční vlivem krizí a stane se zdrojem k jejich řešení. Budoucnost ukáže, zda členské státy ji k tomu dají prostředky a prostor.

BERTRAND, B. – **Požadavek jasnosti a pravdivosti parlamentní debaty. Studie o konceptu regulace legislativního procesu za V. Republiky**/L exigence de la clarté et de sincérité du débat parlementaire. Étude sur un concept régulateur de la procédure législative sous la Ve République

Revue du droit public – N°- 2-2011, s. 431-462.

Obsahem studie je problematika nejasnosti ústavního požadavku, nesrozumitelná povaha, různá a jeho diskutabilní kvalifikace, elasticnost jeho obsahu, jeho nesnadné jádro, jímž je

výkon oprávnění k připomínkám, prověřování v komisi a organizace debaty. K problematice patří i dvojznačnost demokratické povahy, otázka záruky hodnověrnosti zastupitelské demokracie, formování obecné vůle, dále rovnovážnost institucionálních vztahů, vztahů mezi parlamentem a vládou a rovněž nová úprava vztahů mezi opozicí a většinou.

Nové poznatky právní vědy, politických vztahů, respektování požadavků ústavnosti, pokud jde o jasnost a pravdivost parlamentních debat, předsazují zdokonalení těchto debat za existence V. Republiky ve Francii. S konceptem jasnosti a pravdivosti parlamentních debat bude politika dokonaleji používat práva. Utváření tohoto konceptu pomocí Ústavní rady bude utvářet odpovídající vztahy mezi veřejnými mocemi. Aplikace jasnosti a pravdivosti v parlamentních rozpravách potvrdilo v roce 2005 rozhodnutí Ústavní rady ke změně jednacího řádu Národního shromáždění ze dne 13. října 2005, v němž Ústavní rada potvrdila legislativní postup o zajištění jasnosti a pravdivosti v parlamentních rozpravách, bez nichž nelze zaručit i pravidlo obsažené článkem 6 Deklarace práv člověka a občana z roku 1789, podle něhož je zákon výrazem obecné vůle, ani pravidlo v prvním článku odstavce 3 Ústavy: Suverenita národa patří lidu, který ji vykonává svými zástupci.

Koncept jasnosti a pravdivosti parlamentních rozprav je prostředkem, jímž Ústavní rada „zajišťuje správný průběh demokratické debaty“. Požadavky se vztahují na podmínky, za nichž se parlamentní debata uskutečňuje, zejména na respektování všech pravidel legislativního procesu. To má zvýšit kvalitu zákona a jeho aplikaci. Důležitou roli hrají pro srozumitelnost a věcnost legislativních ustanovení přípravné práce, poněvadž interpretace a aplikace podmiňuje realizaci záměru zákonodárce. Ústavní rada potvrdila i svou vůli kontrolovat především náležitý průběh parlamentní procedury a kvalitu legislativy, jak to ukazují rozhodnutí v záležitostech připomínek nebo normativnosti a srozumitelnost zákona. Týká se to demokratické dimenze legislativního procesu a institucionálních vztahů, které tam spadají.

RUSKO

Legislativní technika jako důležitý prostředek právní politiky (Přehled materiálů „kulatého stolu“)/Юридическая техника как важнейшее средство правовой политики (Обзор материалов „круглого стола“)

Gosudarstvo i pravo 1/2011.

V minulém roce uspořádala saratovská pobočka Ústavu státu a práva Ruské akademie věd v součinnosti s dalšími vědeckými institucemi a časopisy „Stát a právo“ a „Právní politika a právní život“ mezinárodní „kulatý stůl“ na téma „Legislativní technika jako důležitý prostředek právní politiky“.

Z obsahu diskuze o významu legislativní techniky je účelné i užitečné uvést některé teze, závěry, názory, myšlenky a podněty, vyplývající se změn a reformů v ruském právním životě, zvyšující se úlohy práva v regulování společenských vztahů, rostoucího stupně jeho systematickosti, rozvoje legislativní oblasti, zákonodárství, zvýšeného počtu subjektů realizujících právo, rozšíření soukromoprávních zásad aj.

Legislativní technika je považována za systém zdrojů (prostředků, způsobů, metod, opatření, pravidel apod.) používaných při přípravě a uspořádávání právních aktů (normativních, realizujících právo, interpretačních, smluvních aj.) s cílem zabezpečit jejich zdokonalování

a zvyšování jejich efektivnosti. S pomocí legislativní techniky lze dosáhnout zvýšení kvality právních aktů, podmínek pro jejich systémovost a soulad.

Legislativní technika uskutečňuje výběr a využití právních prostředků k dosažení cílů právní politiky. V legislativní politice má utvářet dlouhodobé, stabilní a strategické normativní právní akty – zákony. Právní politika má klást důraz na činnost, plánování perspektiv rozvoje právního systému, jeho zdokonalování v souvislosti s cílem utvářet právní stát.

Dualismus legislativní techniky spočívá v tom, že na jedné straně mnohá její pravidla, prostředky a opatření nejsou zakotvena v právních normách, a na druhé straně, za pomoci jejího instrumentária se zakotvují a formulují právní ustanovení, tj. dostávají náležitou formu a obsah.

Legislativní technika se považuje za prostředek legislativní politiky k tomu, aby její cíle odpovídaly cílům této politiky, k nimž patří podpora dynamismu práva, vědecky podložené určení předmětu a úrovně právní regulace, vytvoření předpoklad pro zamezení mezer v zákonodárství, zabezpečení jeho systémovosti, komplexnosti a bezrozpornosti. O legislativní technice lze hovořit jako o systému vědecky podložených způsobů, pravidel, opatření a závazných požadavků na přípravu, uspořádání a přijetí právních normativních aktů a na zabezpečení jejich efektivnosti, a rovněž jako o právně formalizované soustavě ukazatelů, nezbytných pro analýzu a hodnocení kvality profesionální právní činnosti.

Na adresu ukrajinského zákonodárství bylo kriticky poznamenáno, že je doposud zatíženo nejasnostmi a rozpornostmi, což pak může vést k zostřování sociálněprávních konfliktů, a to i ve sféře činnosti nejvyšších orgánů státní moci. Zákon má být sociálně adekvátním, tj. vycházet ze způsobilosti a možnosti adresátů právních předpisů realizovat je v současných podmínkách. Technicko-právní dokonalost zákona je důležitou a nezbytnou podmínkou jeho působení a efektivity.

Respektování požadavků legislativní techniky je základem pro realizace municipální právní politiky, zajišťuje utváření srozumitelných, účelných a bezrozporných norem municipálního práva, racionalizuje právní činnost, garantuje dostupnost a jasnost textových formulací, obsažených v právních normách, je nejdůležitější podmínkou pro předcházení opravám, změnám a chybám.

Legislativní technika je zvláštní právní fenomén, mající dávné, historické kořeny v Rusku a své zvláštní samostatné místo v právu, jeho teorii a vědě. V současnosti zůstává dosud v této oblasti mnoho nerozřešených problémů.

MALKO, A. V., SALOMATIN, A. J. **Komparativní právní věda v ruském právnickém vzdělání**/Сравнительное правоведение в российском юридическом образовании *Gosudarstvo i pravo* 2/2011, s. 39-45.

Komparativní právní věda, stávající se samostatnou disciplinou a metodou výzkumu, má své kořeny v právnickém vzdělání v Rusku i v zahraničí. Právníci na celém světě stále více uznávají a usilují o právní koordinaci i unifikaci a obracejí se intenzivně ke komparaci ve všech oblastech práva, ke komparativní právní vědě, která se jako komparativněprávní metoda používá v různých právních vědách a oborech. Jako vědecká disciplína pretenduje na autonomnost formujíc svůj předmět, objekt, funkce a metody.

Věnuje se pozornost historickému vývoji komparatistiky, uplatňuje se systémově oborový přístup a širší rozsah právní geografie, realizuje se myšlenka o objektivně probíhajících procesech právní, legislativní globalizace.

Výuka komparativní právní vědy probíhá ve třech úrovních:

- obecné teorie jako druh makrosrovnávání,

- oborového srovnávání (zde patří i komparativní tvorba práva),
- mikrosrovnávání (komparace inputů a právních norem).

V Rusku bylo v současnosti na státní univerzitě v Penze ustaveno Centrum komparativní právní vědy, politického a sociálněprávního monitoringu, jehož úkolem je studium i metodika komparatistiky, její výuka a informatika.

Dále se uvažuje o zřízení Centra komparativní právní politiky spolu se saratovskou pobočkou Institutu státu a práva Ruské akademie věd.

Určitým problémem zůstává vztah k zahraničním právním realitám, zabezpečování výzkumných programů ruských právníků v zahraničních zemích, jazyková kompetentnost aj.

Právní politika v současném Rusku: problémy formování (Přehled „kulatého stolu“ časopisů „Stát a právo“ a „Právní politika a právní život“)/Правовая политика в современной России: проблемы формирования (Обзор „круглого стола“ журналов „Государство и право“ и „Правовая жизнь“).

Gosudarstvo i pravo 6/2011.

V minulém roce se uskutečnil v Samaře „kulatý stůl“ na téma: Právní politika v současném Rusku: problémy formování. Práci „kulatého stolu“ uvedl zásadním referátem A. V. Malko, ředitel Saratovské pobočky Institutu státu a práva Ruské akademie věd a hlavní redaktor časopisu „Právní politika a právní život“.

Právní politika má za úkol řídit procesy právního rozvoje konkrétní země, zvýšit kvality, systémovost a organizovanost právního systému a života. Právní politika orientuje společnost a příslušné orgány státu na řešení aktuálních problémů: na ochranu práv a zákonných zájmů subjektů, na progresivní právní rozvoj země, zejména na zdokonalování právní regulace. Je nezbytná pro zformování plnohodnotného a efektivního právního systému.

Nastupuje nová etapa ve výzkumu a tvorbě právní politiky. Právní politika má vytvářet systém priorit k modernizačním procesům jako základ pro jeho realizaci. Vzniká nutnost přechodu od analýzy právní politiky vcelku k detailnímu výzkumu jejích důležitých mnohotvárností. To obohatí obecnou teorii právní politiky a naplní ji mnohostranným obsahem. Jde o vědecky založenou, důslednou, systematickou a efektivní činnost státních i nestátních struktur ke zformování organismu podněcující právní regulace.

V rámci ruského právního systému by se měly zformovat důležité skladebné části systému Ruské Federace a jeho podsystémy. Pokud jde o všeobecný systém státu, podepsal 7. září 2010 prezident Ruské federace A. Medveděv nařízení (ukaz) „O opatřeních ke zdokonalení státního systému odměn Ruské Federace“, v jehož rámci bylo zejména schváleno nové Ustanovení o státních odměnách Ruské federace.

Stimulující právní politika – to je právní politika založená na souboru pozitivních právních prostředků, idejí, úkolů, programů, vědecká, náležitá koncepčně praktická informačně cílově zaměřená činnost státu, jiných struktur a sociálních skupin, realizovaná v oblasti práva prostřednictvím stimulů, představující efektivní prostředek k utvoření náležitého mechanismu stimulujícího rozvoj progresivních vztahů.

Je nezbytné posoudit a řešit otázku odtrženosti právní vědy od sociálních problémů a praktických potřeb právní vědy, nedostatky základního výzkumu v oblasti práva, slabiny vědeckého přístupu k legislativní práci a nesouladu v zákonodárství.

(zš)